

Leon van den Berg
5-07-2019

L.vandenbergh@bosgroepen.nl

Bosgroepen

**Kansen voor duurzame
natuurontwikkeling**
Boomsoort, Bodem en Bodemleven

bosgroepen.nl

Bedreigingen

Opwarming
Extremen (droogte en neerslag)
Exoten
Plagen/ziektes
...
Maar toch nog even noemen:
Stikstofdepositie
Verzuring

bosgroepen.nl

Bodem

Uitgeloofd/verzuurd

→ Weinig buffering door sterke afname calcium, magnesium, kalium

Verpest (stikstof- en fosforrijk)

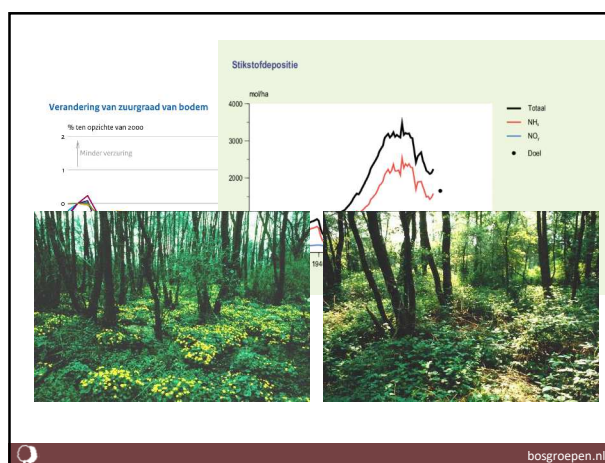
→ Onbalans in bodem en voedselketen

Verdroogd

→ Verbranding veen
→ Verhoogde mineralisatie
→ Laag organische stof gehalte

bosgroepen.nl

Kansen !

We weten al heel veel

bosgroepen.nl

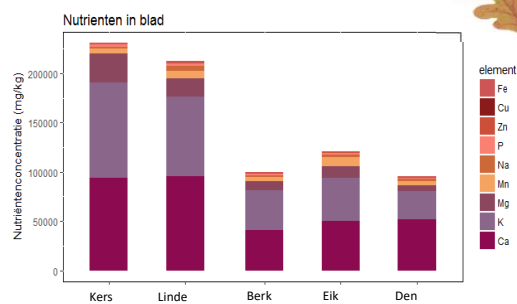

Gastersche holt, oud bos op zandige klei

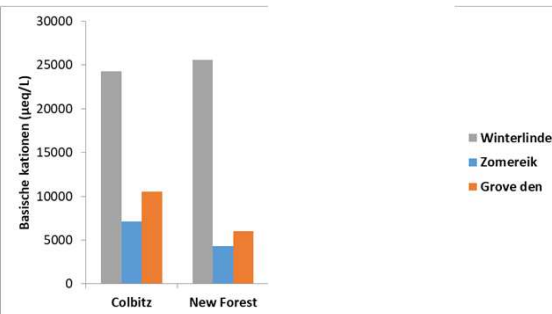
bosgroepen.nl

Eigenschappen strooisel

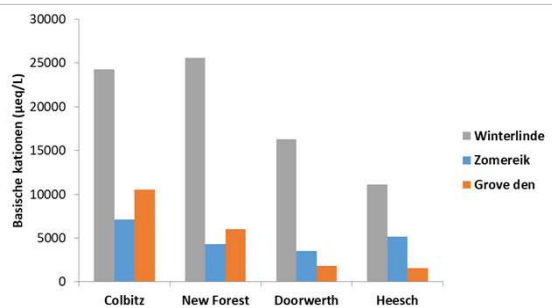
bosgroepen.nl

Buitenland

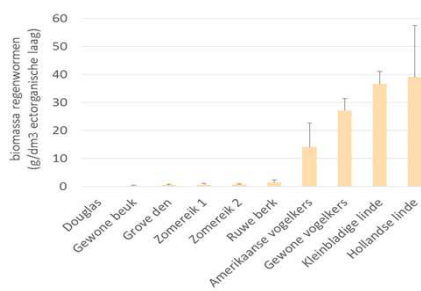
bosgroepen.nl

En bij ons?

bosgroepen.nl

Regenwormen

i.s.m. Stichting
Bosgroeven

bosgroepen.nl

Dus....

- Op dezelfde bodem kunnen afhankelijk van het regime en de voorgeschiedenis EXTREEM VERSCHILLENDE ECOSYSTEMEN voorkomen
- Boomsoorten hebben groot effect op Strooisel, humus, bodemleven, bodemchemie

→ Bodemontwikkeling

bosgroepen.nl

Daarbij komt nog:

Bruine bosbodems t.o.v. podzolen

- Ongeveer 20% (!) hoger watervasthoudend vermogen
- Ongeveer 4x hogere C opslag in de bodem
- Revitalisering van arm bos met rijk loof: additioneel 3 ton C/ha/jaar opslag (GJ. Nabuurs, WUR)

bosgroepen.nl

Kansen

→ Kansen voor biodiversiteit, robuustheid, waterretentie en koolstofopslag

(zelfs stikstofmitigatie wanneer we donker naald vervangen voor loofhout)

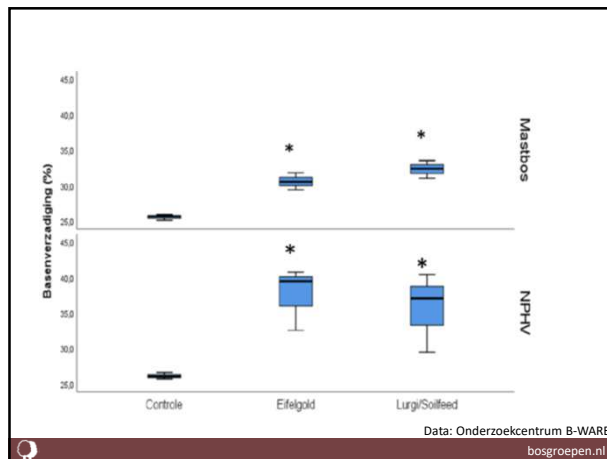
Rijk bos op arme bodem recreëren, een regime shift veroorzaken is mogelijk!

→ Om te kantelen moet alles goed zitten: EN boomsoort, EN bodembiodiversiteit EN nutriënten

(→ d.w.z. in sommige gevallen steenmeel of kalk)

bosgroepen.nl

bosgroepen.nl

Kansen

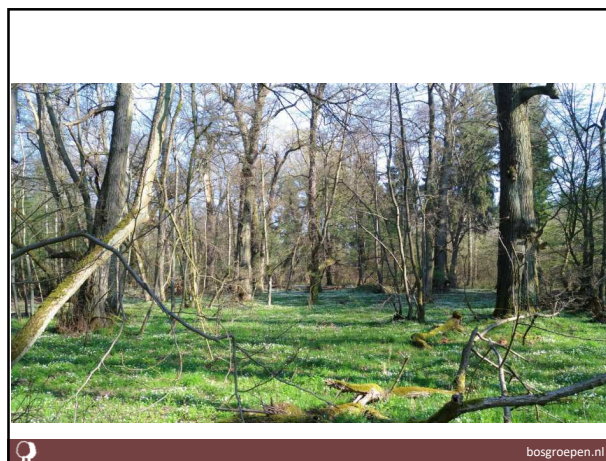
Hydrologische maatregelen (vaak vernatten maar ook vervangen donker naald voor loof bijvoorbeeld)

- Buffering in bodem neemt toe
- Afbraak organisch materiaal neemt af
- opslag C neemt toe

Klimaatbestendig (robuuste systemen)

bosgroepen.nl

bosgroepen.nl